

**TÒA ÁN NHÂN DÂN
THÀNH PHỐ HÀ NỘI**

Bản án số: 345/2023/DS-PT

Ngày: 24/7/2023

*V/v: Yêu cầu bồi thường thiệt
hại ngoài hợp đồng*

**CỘNG HÒA XÃ HỘI CHỦ NGHĨA VIỆT NAM
Độc lập - Tự do - Hạnh phúc**

NHÂN DANH

NƯỚC CỘNG HÒA XÃ HỘI CHỦ NGHĨA VIỆT NAM

TÒA ÁN NHÂN DÂN THÀNH PHỐ HÀ NỘI

Thành phần Hội đồng xét xử phúc thẩm gồm có:

Thẩm phán - Chủ tọa phiên tòa: Ông Đinh Như Lâm

Các thẩm phán: Ông Vũ Viết Văn

Bà Trần Thị Liên Anh

Thư ký phiên tòa:

Bà Nguyễn Thùy Trang - Thư ký Tòa án

Đại diện Viện kiểm sát nhân dân Thành phố Hà Nội tham gia phiên tòa:

Bà Nguyễn Thị Ngọc Lan - Kiểm sát viên.

Ngày 24 tháng 7 năm 2023 tại trụ sở Tòa án nhân dân Thành phố Hà Nội xét xử phúc thẩm công khai vụ án dân sự thụ lý số 14/2023/TLPT-DS ngày 12/01/2023 về việc “Yêu cầu bồi thường thiệt hại ngoài hợp đồng”.

Do bản án dân sự sơ thẩm số 215/2022/DS-ST ngày 14/11/2022 của Tòa án nhân dân quận Đống Đa, thành phố Hà Nội bị kháng cáo.

Theo quyết định đưa vụ án ra xét xử phúc thẩm số 275/2023/QĐ-PT ngày 21/6/2023; quyết định hoãn phiên tòa số 301/QĐPT-HPT ngày 12/7/2023 giữa các đương sự:

1. Nguyên đơn:

1.1. Ông Nguyễn An Biên; sinh năm: 1959.

1.2. Bà Trần Thị Khê; sinh năm: 1962.

Ông Biên, bà Khê cùng trú tại: Khu 2, phường Đông Triều, thị xã Đông Triều, tỉnh Quảng Ninh; có mặt tại phiên tòa.

Người đại diện theo ủy quyền của nguyên đơn là bà Bùi Thị Mai; sinh năm: 1991; địa chỉ liên hệ: Phòng 6, tầng 14 tòa nhà Vimeco, đường Phạm Hùng, phường Trung Hòa, quận Cầu Giấy, Thành phố Hà Nội (Theo giấy ủy quyền lập 24/7/2023); có mặt tại phiên tòa.

2. Bị đơn: Ngân hàng thương mại cổ phần Việt Nam Thịnh Vượng.

Trụ sở: Số 89 Láng Hạ, phường Láng Hạ, quận Đống Đa, Thành phố Hà Nội.

Người đại diện theo pháp luật: Ông Ngô Chí Dũng.

Người đại diện theo ủy quyền: Ông Đỗ Hoàng Long, ông Vương Văn Thành, ông Vũ Tiến Bình, ông Bùi Mạnh Hùng; vắng mặt tại phiên tòa.

3. Người kháng cáo: Do có kháng cáo của ông Nguyễn An Biên và bà Trần Thị Khê là nguyên đơn trong vụ án.

NỘI DUNG VỤ ÁN:

Theo án sơ thẩm vụ án có nội dung như sau:

** Tại đơn khởi kiện đề ngày 26/01/2018; Bản tự khai và các văn bản trình bày tiếp theo tại Tòa nguyên đơn – ông Nguyễn An Biên và bà Trần Thị Khê trình bày:*

Ngày 01/7/2013, ông bà và Ngân hàng TMCP Việt Nam Thịnh Vượng – Chi nhánh Quảng Ninh có ký kết hợp đồng tín dụng số N13.2577.35/HĐTD để vay số tiền 1 tỷ đồng với mục đích bổ sung vốn lưu động. Sau khi hoàn tất các thủ tục vay vốn, do đợi quá lâu mà không thấy Ngân hàng giải ngân số tiền nêu trên nên ngày 31/10/2013 ông bà đã đến Ngân hàng để hỏi thụ tục đã xong chưa để ông bà rút tiền thì được phía Ngân hàng thông báo ông Nguyễn An Biên đã ký ủy nhiệm chi cho một người tên Nguyễn Thị Phương Dung vào ngày 03/7/2013 để trả tiền hàng. Ngay sau khi biết được sự việc, nhận thấy cán bộ ngân hàng có dấu hiệu lừa đảo nên ông bà đã làm đơn tố cáo tới Cơ quan cảnh sát điều tra - Công an tỉnh Quảng Ninh. Dựa vào đơn tố cáo của ông bà, Công an tỉnh Quảng Ninh đã ra quyết định khởi tố vụ án, khởi tố bị can đối với cán bộ Ngân hàng là Đoàn Mai Thanh. Trong khi vụ việc vẫn đang được công an tỉnh Quảng Ninh điều tra, giải quyết thì vào ngày 20/5/2015, ông bà nhận được thông báo thụ lý vụ án của Tòa án nhân dân thị xã Đông Triều, tỉnh Quảng Ninh về việc Ngân hàng TMCP Việt Nam Thịnh vượng khởi kiện ông bà để đòi ông bà phải trả số tiền nợ gốc là 1 tỷ đồng cùng toàn bộ phần phạt, lãi phát sinh.

Khi nhận thấy quyền và lợi ích hợp pháp của mình bị xâm phạm, ngày 21/5/2015 ông bà đã tới Công ty luật TNHH Dragon để thuê luật sư tham gia bảo vệ cho mình trong phiên tòa sơ thẩm. Các bên đã ký hợp đồng dịch vụ pháp lý số 54/2015/HĐ-DRAGON.

Ngày 17/01/2017, TAND thị xã Đông Triều đã xét xử sơ thẩm vụ án nêu trên và tuyên: chấp nhận yêu cầu khởi kiện của Ngân hàng TMCP Việt Nam Thịnh vượng, buộc ông bà phải thanh toán cho Ngân hàng toàn bộ nợ gốc 1 tỷ đồng và toàn bộ phần phạt, lãi suất phát sinh trong quá trình chậm trả. Không đồng ý với nội dung bản án, ngày 06/02/2017, ông bà đã làm đơn kháng cáo toàn bộ nội dung bản án. Đồng thời tiếp tục thuê luật sư bảo vệ trong giai đoạn phúc thẩm. Vì vậy, ngày 25/02/2017, ông bà và Công ty luật TNHH DRAGON đã ký hợp đồng dịch vụ pháp lý số 26/2017/HĐ-Dragon.

Trong thời gian chờ xét xử phúc thẩm, luật sư và ông bà đã thu thập chứng cứ và phát hiện khoản nợ của ông bà tại Ngân hàng TMCP Việt Nam Thịnh Vượng đã được Ngân hàng TMCP Việt Nam Thịnh vượng bán cho Công ty TNHH MTV Quản lý tài sản của các tổ chức tín dụng Việt Nam (VAMC), thời gian bán là ngày 24/11/2014. Như vậy, khoản nợ trên đã được bán trước thời điểm Ngân hàng TMCP Việt Nam Thịnh vượng khởi kiện.

Tại bản án dân sự phúc thẩm số 06/2017/KDTM-PT ngày 04/12/2017 của TAND tỉnh Quảng Ninh đã tuyên hủy Bản án kinh doanh thương mại sơ thẩm số 01/2017/KDTM-ST ngày 24/01/2017 của TAND thị xã Đông Triều và đình chỉ giải quyết vụ án. Lý do tuyên hủy và đình chỉ giải quyết vụ án là do Ngân hàng đã bán

khoản nợ trước khi thực hiện việc khởi kiện. Vì vậy, Ngân hàng TMCP Việt Nam Thịnh Vượng không còn là chủ thể khởi kiện và không có quyền khởi kiện ông bà. Việc Ngân hàng TMCP Việt Nam Thịnh Vượng vẫn cố tình khởi kiện ông bà đã gây thiệt hại cho ông bà trong quá trình theo kiện. Vì vậy, ông bà đã khởi kiện Ngân hàng TMCP Việt Nam Thịnh Vượng để yêu cầu Ngân hàng TMCP Việt Nam Thịnh Vượng phải bồi thường toàn bộ chi phí phát sinh về vật chất và tinh thần cho ông bà. Cụ thể:

- Chi phí thuê luật sư: 750.000.000 đồng.
- Chi phí đi lại của luật sư: 11 lần x 5.000.000 đồng/lần = 55.000.000 đồng.
- Chi phí giám định tại Tòa án: 4.800.000 đồng.
- Thiệt hại kinh doanh: 8 ngày x 2.500.000 đồng/ngày = 20.000.000 đồng.
- Thiệt hại tinh thần mỗi người là 10 tháng lương cơ sở: $2 \times 10 \times 1.350.000$ đồng = 27.000.000 đồng.

Tổng số tiền là: 856.800.000 đồng

**Quá trình giải quyết vụ án và trong các văn bản tố tụng tại Tòa, bị đơn trình bày:*

Ngân hàng TMCP Việt Nam Thịnh Vượng đã thực hiện đúng trình tự, thủ tục cho vay và giải ngân khoản vay cho ông Nguyễn An Biên, bà Trần Thị Khê. Sau khi thực hiện việc chuyển tiền, Ngân hàng đã thông báo cho ông Biên theo số điện thoại ông Biên đăng ký tại Ngân hàng. Ngân hàng cũng đã kiểm tra mục đích sử dụng khoản tiền vay sau khi đã giải ngân và ông Biên đã ký vào biên bản làm việc. Do ông Biên và bà Khê vi phạm nghĩa vụ trả nợ nên Ngân hàng đã khởi kiện ông Biên, bà Khê tại TAND thị xã Đông Triều. Trước khi khởi kiện, Ngân hàng có bán nợ cho VAMC nhưng đã được VAMC ủy quyền lại để thực hiện việc thu hồi, đòi nợ, xử lý tài sản bảo đảm theo quy định của pháp luật. Vì vậy, việc Ngân hàng khởi kiện ông Biên, bà Khê là đúng. Quá trình khởi kiện, ông Biên và bà Khê có thuê luật sư là do ý chí của ông bà, không phải là nghĩa vụ của ông bà. Căn cứ Điều 168 Bộ luật Tố tụng dân sự quy định, chi phí thuê luật sư do ông Biên, bà Khê phải chi trả.

Các khoản yêu cầu khác: là hậu quả của việc ông Biên, bà Khê không trả tiền nên Ngân hàng khởi kiện và ông Biên, bà Khê có nghĩa vụ tham gia tố tụng theo quy định của pháp luật.

Từ những căn cứ trên, Ngân hàng TMCP Việt Nam Thịnh Vượng đề nghị Tòa án bác toàn bộ yêu cầu khởi kiện của ông Biên, bà Khê.

Tại Bản án dân sự sơ thẩm 215/2022/DS-ST ngày 14/11/2022 của Tòa án nhân dân quận Đống Đa, Thành phố Hà Nội đã quyết định:

Không chấp nhận toàn bộ yêu cầu khởi kiện của ông Nguyễn An Biên, bà Trần Thị Khê đối với Ngân hàng TMCP Việt Nam Thịnh Vượng về việc yêu cầu bồi thường thiệt hại ngoài hợp đồng số tiền 856.800.000 đồng (Tám trăm năm mươi sáu triệu tám trăm nghìn đồng).

Không chấp nhận các yêu cầu khác của các đương sự.

Ngoài ra, bản án còn tuyên về án phí và quyền kháng cáo của các đương sự.

Không nhất trí với quyết định của bản án sơ thẩm, nguyên đơn ông Nguyễn An Biên và bà Trần Thị Khê kháng cáo đối với bản án sơ thẩm.

Tại phiên tòa:

Nguyên đơn là ông Nguyễn An Biên và bà Trần Thị Khê thống nhất trình bày ông, bà vẫn giữ nguyên yêu cầu khởi kiện và yêu cầu kháng cáo.

Người đại diện theo ủy quyền của nguyên đơn trình bày đề nghị Hội đồng xét xử xem xét sửa bản án dân sự sơ thẩm số 215/2022/DS-ST ngày 14/11/2022 của Tòa án nhân dân quận Đống Đa chấp nhận yêu cầu khởi kiện của nguyên đơn yêu cầu Ngân hàng TMCP Việt Nam Thịnh Vượng yêu cầu bồi thường thiệt hại ngoài hợp đồng số tiền 856.800.000 đồng.

Quan điểm của Viện kiểm sát nhân dân Thành phố Hà Nội:

Về tố tụng: Hội đồng xét xử và các đương sự tuân thủ đầy đủ các quy định của Bộ luật Tố tụng dân sự.

Về nội dung: Sau khi phân tích nội dung vụ kiện, đại diện Viện kiểm sát nhân dân thành phố Hà Nội đề nghị Hội đồng xét xử áp dụng Khoản 1 Điều 308 Bộ luật Tố tụng dân sự giữ nguyên Bản án dân sự sơ thẩm số 215/2022/DS-ST ngày 14/11/2022 của Tòa án nhân dân quận Đống Đa, Thành phố Hà Nội.

NHẬN ĐỊNH CỦA TÒA ÁN:

Căn cứ các tài liệu có trong hồ sơ được thẩm tra tại phiên tòa, căn cứ vào kết quả tranh tụng tại phiên tòa xét thấy:

[1] Về tố tụng:

Quan hệ pháp luật: Căn cứ vào đơn khởi kiện, các tài liệu và chứng cứ có trong hồ sơ vụ án: Xác định tranh chấp giữa ông Nguyễn An Biên, bà Trần Thị Khê với Ngân hàng TMCP Việt Nam Thịnh Vượng là tranh chấp về dân sự, quan hệ pháp luật là tranh chấp về bồi thường thiệt hại ngoài hợp đồng theo khoản 6 Điều 26 Bộ luật Tố tụng dân sự.

Thẩm quyền: Bị đơn là Ngân hàng TMCP Việt Nam Thịnh Vượng có địa chỉ trụ sở chính tại số 89 Láng Hạ, phường Láng Hạ, quận Đống Đa, Thành phố Hà Nội. Căn cứ Điểm a Khoản 1 Điều 35, Điểm a Khoản 1 Điều 39 Bộ luật Tố tụng dân sự, Tòa án nhân dân quận Đống Đa thụ lý, giải quyết, xét xử vụ án là có căn cứ.

Về thời hiệu: Do các đương sự trong vụ án không yêu cầu áp dụng thời hiệu nên căn cứ Khoản 2 Điều 184 Bộ luật Tố tụng dân sự, không áp dụng thời hiệu trong vụ án này.

Về sự vắng mặt của đương sự tại phiên tòa phúc; Hội đồng xét xử căn cứ các quy định tại các Điều 227, Điều 228 Bộ luật Tố tụng dân sự xét xử vắng mặt những người này.

[2] Về hình thức:

Đơn kháng cáo của nguyên đơn ông Nguyễn An Biên và bà Trần Thị Khê nộp trong hạn luật định về hình thức là hợp lệ.

[3] Về nội dung: Xét kháng cáo của nguyên đơn

Ngày 01/7/2013 ông Nguyễn An Biên và bà Trần Thị Khê có ký kết hợp đồng tín dụng số N13.2577.35/HĐTD với Ngân hàng TMCP Việt Nam Thịnh Vượng – chi nhánh Quảng Ninh để vay số tiền 1 tỷ đồng. Sau khi hoàn thành thủ tục vay vốn, Ngân hàng đã giải ngân cho ông Biên theo ủy nhiệm chi.

Trong quá trình sử dụng vốn vay, ông Biên bà Khê đã vi phạm nghĩa vụ thanh toán đối với Ngân hàng nên ngày 18/5/2015 Ngân hàng đã khởi kiện ông Biên, bà Khê tại Tòa án nhân dân thị xã Đông Triều, tỉnh Quảng Ninh. Ông Biên, bà Khê cho rằng việc ngân hàng không phải chủ thể khởi kiện nhưng vẫn cố tình khởi kiện gây ra thiệt hại cho phía nguyên đơn. Nhận thấy: Toàn bộ các chi phí phát sinh về vật chất và tinh thần mà nguyên đơn ông Nguyễn An Biên và bà Trần Thị Khê yêu cầu bị đơn là Ngân hàng TMCP Việt Nam Thịnh Vượng phải thanh toán xuất phát từ lỗi của bên nguyên đơn ông Biên, bà Khê đã vi phạm nghĩa vụ thanh toán.

Theo quy định tại Khoản 2 Điều 584 BLDS quy định căn cứ phát sinh trách nhiệm bồi thường: *Người gây thiệt hại không phải chịu trách nhiệm bồi thường thiệt hại phát sinh là do sự kiện bất khả kháng hoặc hoàn toàn do lỗi của bên bị thiệt hại, trừ trường hợp có thỏa thuận khác hoặc luật có quy định khác.*

Tại bản án phúc thẩm số 06/2017/KDTM-PT ngày 04/12/2017 của Tòa án nhân dân tỉnh Quảng Ninh hủy bản án số 01/2017/KDTM-ST ngày 24/1/2017 của Tòa án nhân dân thị xã Đông Triều do phát sinh tình tiết mới, cụ thể là thay đổi tư cách người tham gia tố tụng không làm thay đổi bản chất vụ án là nghĩa vụ của bên vay ông Biên, bà Khê trong hợp đồng tín dụng đã ký với Ngân hàng TMCP Việt Nam Thịnh Vượng.

Trong quá trình giải quyết lại vụ án tại bản án kinh doanh thương mại sơ thẩm số 06/2021/KDTM-ST ngày 5/5/2021 của Tòa án nhân dân thị xã Đông Triều và bản án phúc thẩm số 04/2022/KDTM-PT ngày 15/3/2022 của Tòa án nhân dân tỉnh Quảng Ninh xử chấp nhận toàn bộ yêu cầu khởi kiện của Ngân hàng TMCP Việt Nam Thịnh Vượng. Buộc ông Nguyễn An Biên và bà Trần Thị Khê phải trả cho Ngân hàng tổng số tiền gốc và lãi là 2.349.286.667 đồng.

Do vậy, Tòa án cấp sơ thẩm xác định không có cơ sở để xem xét yêu cầu bồi thường thiệt hại của nguyên đơn là hoàn toàn có căn cứ.

Đối với những thiệt hại phía nguyên đơn đưa ra:

+ Chi phí thuê luật sư: Tự bảo vệ hoặc nhờ người khác bảo vệ quyền và lợi ích hợp pháp cho mình là quyền, nghĩa vụ của đương sự. Chi phí thuê luật sư là nghĩa vụ của bên yêu cầu, không phải là khoản phí bắt buộc khi tham gia tố tụng.

+ Chi phí giám định tại Tòa án: Xuất phát từ ý kiến của nguyên đơn cho rằng chữ ký của nguyên đơn trên phiếu ủy nhiệm chi không phải là do nguyên đơn ký. Tòa án đã trưng cầu giám định chữ ký, chữ viết theo yêu cầu của nguyên đơn. Kết quả giám định xác định chữ ký trong ủy nhiệm chi là chữ ký của ông Nguyễn An Biên. Do vậy ông Biên phải chịu chi phí giám định này theo quy định tại Điều 161 Bộ luật Dân sự. Mặt khác kết quả giám định này được sử dụng cả trong vụ án tranh

chấp hợp đồng tín dụng do Ngân hàng TMCP Việt Nam Thịnh Vượng thực hiện lại việc khởi kiện.

+ Yêu cầu bồi thường về thiệt hại kinh doanh, thiệt hại tinh thần phát sinh từ việc nguyên đơn phải đi lại, làm việc với Tòa án: Việc tham gia tố tụng tại Tòa án là quyền và nghĩa vụ của đương sự theo quy định của Bộ luật Tố tụng dân sự nên yêu cầu bồi thường của ông Biên, bà Khê là không có căn cứ.

Hội đồng xét xử xét thấy đây không phải là thiệt hại để làm căn cứ phát sinh trách nhiệm bồi thường.

Quan điểm của Hội đồng xét xử phúc thẩm:

- Nguyên đơn kháng cáo không đưa ra được tài liệu chứng cứ gì mới để chứng minh nên không có căn cứ để chấp nhận.

- Quan điểm của Đại diện Viện kiểm sát nhân dân Thành phố Hà Nội tại phiên tòa phù hợp với nhận định của Hội đồng xét xử.

- Hội đồng xét xử giữ nguyên bản án sơ thẩm số 215/2022/DS-ST ngày 14/11/2022 của Tòa án nhân dân quận Đống Đa.

Về án phí:

Án phí dân sự phúc thẩm và án phí dân sự sơ thẩm: Do ông Nguyễn An Biên và bà Trần Thị Khê là người cáo tuổi nên được miễn án phí dân sự sơ thẩm và án phí dân sự phúc thẩm.

QUYẾT ĐỊNH:

Căn cứ:

- Khoản 2 Điều 147; Điều 184; Khoản 1 Điều 308 Bộ luật Tố tụng dân sự năm 2015.

- Các Điều 584; Điều 585; Điều 588, 589, 590 và Điều 592 Bộ luật Dân sự 2015.

- Nghị quyết số 326/2016/UBTVQH 14 ngày 30/12/2016 của UBTVQH quy định về mức thu, miễn giảm, thu, nộp, quản lý và sử dụng án phí và lệ phí Tòa án.

Xử:

1. Giữ nguyên bản án dân sự sơ thẩm số 215/2022/DS-ST ngày 14/11/2022 của Tòa án nhân dân quận Đống Đa và quyết định cụ thể như sau:

Không chấp nhận toàn bộ yêu cầu khởi kiện của ông Nguyễn An Biên, bà Trần Thị Khê đối với Ngân hàng TMCP Việt Nam Thịnh Vượng về việc yêu cầu bồi thường thiệt hại ngoài hợp đồng số tiền 856.800.000 đồng (Tám trăm năm mươi sáu triệu tám trăm nghìn đồng).

2. Về án phí:

Án phí dân sự sơ thẩm: Ông Nguyễn An Biên và bà Trần Thị Khê được miễn nộp án phí dân sự sơ thẩm. Hoàn trả ông Biên và bà Khê số tiền 19.947.000 đồng tạm ứng án phí đã nộp tại Biên lai thu tiền tạm ứng án phí, lệ phí số 0007144 ngày 11 tháng 5 năm 2018 tại Chi cục thi hành án dân sự quận Đống Đa.

Án phí dân sự phúc thẩm: Ông Biên và bà Khê không phải nộp án phí dân sự phúc thẩm.

Trường hợp Bản án được thi hành theo quy định tại Điều 2 Luật Thi hành án Dân sự thì người được thi hành án dân sự, người phải thi hành án dân sự có quyền thỏa thuận thi hành án, quyền yêu cầu thi hành án, tự nguyện thi hành án hoặc bị cưỡng chế thi hành án theo quy định tại các điều 6, 7 và 9 Luật Thi hành án dân sự; Thời hiệu thi hành án được thực hiện theo quy định tại Điều 30 Luật Thi hành án dân sự.

Bản án phúc thẩm có hiệu lực kể từ ngày tuyên án.

**TM. HỘI ĐỒNG XÉT XỬ PHÚC THẨM
THẨM PHÁN - CHỦ TỌA PHIÊN TÒA**

Nơi nhận:

- VKSNDTP Hà Nội;
- TAND quận Đống Đa;
- Chi cục THADS quận Đống Đa;
- Các đương sự;
- Lưu văn phòng;
- Lưu hồ sơ vụ án.

Đinh Như Lâm